

hogya a kit
golvashatja

szágon szü-
körende-
számában :
avészt nem-
ani, hanem
redmények
mindinkább
egközlebb
enek elu-
agamat el-
állatok, a
ol száma-
zozat bő-
vagy be-
olvasztott
marha- és
az ország
zemléli hi-
nak, tehát
nban ilyen
g mindig
csak a
hely mel-
ermények,
armaznak
ba, vagy
s helyről
kmányok-
szemléli

utak kö-
n esekély
de az
nt a kör-
lv, a na-
ben meg-
s. 9 frt
50-80
kr., jobb
ukorizsa
t alig 5

fogadjuk
é heti lap
phet orre-
bbben ta-
re marad

bk

álta-
kezel-
nyer.
i, mi
Vagy

nyer-
erez-
haj-

1875.

Negyedik évfolyam.

BÉKÉS.

2-ik szám.

Gyulán január 10-én.

Társadalmi és ismeretterjesztő hetilap, több békésmegyei nyilvános egylet hivatalos közlönye.

FELELŐS SZERKESZTŐ: ZSILINSZKY MIHÁLY.

<p>Megjelenik <i>hétente egyszer, minden vasárnap.</i></p> <p>Szerkesztőség: Békés-Csabán, kastély utca 8-ik szám.</p> <p>Kiadó hivatal: Gyulán Dobay János könyvnyomdája és Winkle Gábor könyvkereskedése.</p>	<p>Előfizetési feltételek:</p> <p>Egész évre helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve . . . 5 frt — kr. Háromnegyed évre . . . 3 „ 75 „ Félévre . . . 2 „ 50 „ Évnyegyre . . . 1 „ 25 „</p> <p>Egyes szám ára 10 kr.</p>	<p>A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Békés-Csabára czimzendők, és legfeljebb minden esztőtörtéig beküldendők.</p> <p>Hirdetések felvételnek Gyulán Dobay János könyvnyomdájaiban és Winkle Gábor könyvnyomdájában, Csabán a nyomdáiban, Budapestben Hasenstein és Vogler, Décsben Nattles J. hirdetési irodájában.</p>	<p>Hirdetési díjak:</p> <p>Egy 4 hasábos petsor . . . . . 5 kr. Kétszeri közlésnél . . . . . 4 „ Háromszori közlésnél . . . . . 3 „</p> <p>Többszöri hirdetéseknel engedmény adatik. Kücsstári illeték 30 kr. A nyilt-tér sora 10 kr.</p>
--	---	---	--

Előfizetési felhívás

„BÉKÉS“

1875-ik évi

negyedik évfolyamára.

Előfizetési ára: egész évre 5 frt — kr.
félévre 2 „ 50 „
negyed évre 1 „ 25 „

Az előfizetéseket „a „Békés“ kiadóhivatalának Gyulán“ kérijük beküldeni.

Négy előfizető után tiszteletpéldány-nyal szolgálunk.

A „Békés“ kiadóhivatala

(Gyulán: Winkle Gábor könyvnyomdájában, főutca, Prág-ház, vagy Dobay János könyvnyomdája.)

A községi közigazgatás kérdéséhez.

Békésmegye nagy községeinek előjárói e napokban változnak, mintán a községi törvényben előszabott három évi hivataloskodásuk időszaka most érte végét. Ez első időszak elég alkalmat nyújtott annak higgadt megbirálására, hogy a községi törvény száznegyvenhárom szakaszában körülírt községi szervezet, hatáskör, s

azon egyének, kik e szervezet keretébe ille-
lenek, a mostani előhaladott korszakban
mennyire felelnek meg az állam- és a köz-
ségek érdekeinek ?

A nyert tapasztalás után szabad le-
gyen megjegyezni, hogy a törvény, külö-
nösen Békésmegye községeire, alig gyar-
korol kedvező hatást. Békésmegye közsé-
geinek nagy része sokkal népesebb, fejlet-
tebb szükségai sokkal nagyobbak, hiva-
tásuk sokkal fontosabb, semhogy a nagy
községek igen szűkre szabott közigazgatási
belszervezete, a községi közügyek intézé-
sére rendelkezés alatt álló jó akaratnak, s
fejlettebb értelemnek elég alkalmas tért
nyújtana.

A törvényhozás nem szabta meg a
képességet, melyre az állam ügyeinek vég-
elintézését ruházta. A nagy közönségre bizta,
a községi szervezetnek saját izlése szerinti
megalkotását. És a nagy közönség elég
önzetlen, elég áldozatkész, elég bizalmas-e
az értelmi osztály iránt, hogy a helyes köz-
igazgatás érdekében amannak tért engedjen?

A képviselőknél negyvenben megál-
lapított száma kevés, kivált ha vesszük,
hogy ezek fele, a legtöbb állami adófizetés
alapján oly természetes tagjai a képvise-
letnek, a kikeről nem bizonyos, vajjon a
törvény csupán kiváltságos egyéni joggal
tisztelte-e meg őket, avagy kötelességet is
követel-e tőlük ?

Kétségtelenül gyengíti a községek er-
kölesi és anyagi erejét azon kapu, melyet
a törvényhozás a nagy birtokosok szá-
mára még mindig nyitva tart, hogy azon

menekülve, a községi kötelekből kiszakad-
lassanak, s pusztai birtokaikon, saját hátrá-
nyukra — külön természet ellenes állást
foglalhassanak.

Általában nehezíti a községek fejlő-
dését az önkormányzat nem egészen tisztá-
zott fogalma; vagyis azon téves felfogás,
mintha az önkormányzatnak — a közvet-
lenség, — habár a kellő szakképzettség
nélkül — lenne az alap feltétele. Ez eszme
azon patriarchális korszakba tartozik, mely-
ben a házépítő gazda intésére, a szomszéd,
sógor, koma, atyafi szives közremű-
ködése mellett a ház ügy, a hogy, — de
felépült; — melyben a tűzoltásnál a na-
gyok és kicsinyek minél nagyobb töme-
gének éktelen lármája, — a vasvilla és ve-
der, a siker netovábbját biztosítja. Most
már azonban a gazda az egész házépítést,
egy megbízott szakértőnek adja át, egészen
a kulcsig, és maga a közben másutt érvé-
nyesíti hasznos mikődését. A tűzoltást be-
gyakorlott tűzoltók végzik, mialatt a lako-
sok békésen üzik saját foglalkozásaikat.

Csak a községi közigazgatáshoz nem
kivántatik szakképzettség!

Azonban nem csak mi itt alól, hanem
a m. kormány is, bizonyosan tapasztalást
szerzett magának a közigazgatás hiányai-
ról, és a midőn a közigazgatás erősen han-
gogatott javításáról lesz szó, kétségtelenül
a községek is, mint a törvények és rende-
letek közvetlen végrehajtói számításba vé-
tetnek.

De hogy a hiány, ez átmeneti kor-
szakban is némileg pótoltsék, egy indit-

ványt bátorokunk Békésmegye közönsége
előtt kockáztatni:

Békésmegye nagy községei, fontos
ügyek vitelére vannak hivatva:
az adónak pontos, mennyire lehet,
végrehajtáson kívüli beszédese,
faiskolák létesítése, az országutaknak
előfőkali szegélyezése,
a népnevelés nagy mérvbeni emelése,
a közegészség és közbátorság feletti
örökös,

az építkezés rendezése,
a vízeknek társulati utoni szabályozása,
a regálék megszerzése,
országgyűlési követválasztás, — né-
mely községek mint külön önálló választá-
si kerületek különösen fontos teendőjével,
általában a naponként megjelenő újabb
törvények gyakorlati végrehajtása s a kö-
zönséggel megismertetése, s minden ügyek-
nek a községi közgyűléseken rendszeres
tárgyalása, a községek feladatához tartozik.

Kívánatos lenne tehát, hogy legalább
azon egyén, ki ez ügyek élén áll, ki a
közgyűléseket, valamint a szakkbizot sági
üléseket mint elnök vezeti, a végzés-
végrehajtására ügyel, a községet, mint an-
nak feje, idegen hatóságok, testületek előtt
képviseli, szakképzett férfi legyen; ki az
állásnak, melyet elfoglal, s a községnek,
melyet képvisel, minden osztály előtt te-
kintélyt biztosítson. Czíme főbíró lenne.
Ezen inkább tiszteletbeli hivatalért fizetés
nem járna, viselője nem is köteleztetnék
minden idejét a község házául tölteni. A
község mostani bszervezete érintetlenül

TÁRCZA.

Sylvester éjjelén.

I.

Óram éjfélt ütött . . . . .

Isten hozzád sokszorosan feledhetlen 1874!..

Családom szeretett tagjai az édes álom kar-
jaiban pihennek, s talán álmodnak egy szelb, egy
boldogabb jövőről.

Egyedül virasztok még, s hallgatom tollam
egyhangu perczegését, melylyel végső jegyzetei-
met teszem a lezárt évről.

Elmult immár az év, s a másíknak küszö-
bére léptünk; elmult, de sokáig nem fogjuk még
feledni, nem azért, mert kedves emlékei élnek szí-
vünkben, de nem feledhetjük, mert sok égő sebet
ütött az a szegény magyar gazda — különben is
szántalanszor megsebzett szívén!

Csapásokban gazdag volt ez év; s csapásai-
val leginkább sújtá a földmivelőt, ámde közvetve
sújtá az az ipart, művészetet, tudományokat is,
mert hazánk földművelő, termelő ország, s ha csa-
pás sújtja ezt, kell, hogy megérezze azt az ország
egyetemes polgársága is.

Ámde ez év letűntével ha szegényebbek va-
gyunk is anyagi jókban, habár több évnek ke-
servesen megtakarított filléreit kelle is előven-
nünk, hogy honpolgári és családi kötelemeinknek
eleget tethessünk, nem mondhatjuk, hogy tanulsá-
got is nem merithettünk e szomorú emlékü évből.

Igen, kinek józan értelmét nem tompítá még
egészen a rang és nagyraevágás ördöge, ki képes
józanul gondolkodni és higgadtan a jövőbe tekin-
teni, lehetlen, hogy azon tanúságot ne merítette
 volna a pár percz előtt letűnt, év csapásaiból, mi-
szerint gazdasági, ugy mint társadalmi helyzetünk-
ben változást kell előidézünk, különben a bukás
meredélye, — mely már annyi egyest elnyelt, —
az összesz fenyegeti elnyeléssel!

József álma rajtunk is teljesülni készül, csak

az a sajnáldó, hogy a hét sovány télén jelen-
tette hét sovány évet a hét kövér nem előzte meg,
— s így még szánandóbb helyzetbe jutottunk,
mint az Egyiptomiak, de többszörös okunk is van a
józan irányra tért minden tekintetben.

Nem tudom, más miként van vele, de né-
kem lelkeim fáj, látva középosztályunk pusztulását;
pusztulását azon leghazafiasabb, mondhatnám a
haza legerősebb támaszának, melynek kiáltásával,
— alig ha eszálodom, — a magyar haza is dőlni
fog! Igen, ez nekem meggyőződés; lehet, hogy
az állam, mint állam állni fog, — ha azt Európa
érdeke úgy kívánja — de hogy az nem lesz többé
magyar, ez hitem! Ki az, ki magyarnak, e szere-
tett haza fiának vallván magát, e setét kép látára
magába nem száll? Ki az, ki a homályos jövőbe
tekintve, meg nem dobban?! . . . S még is, ha
végig tekintünk társadalmi életünk számos fonák-
ságain, nem-e azon rettenetes meggyőződésre kell
jutnunk, hogy a magyar hazája bukásának lehe-
tőségét hideg közönytől nem kellől!

Setét a kép ugy-e bár, melyet színezni cse-
kély erőmmel megkísérlek, setét, de — igaz!

Mindenek előtt gazdasági viszonyainkat tar-
tanám rendezendőnek, mert a föld levén ugyszól-
ván egyedül tápláló dajkánk, ennek erejét kellene
istápolnunk; ámde tehetjük-e ezt addig, míg tár-
sadalmi viszonyaink rendezetlenek? ugy hiszem
alig, mert pénzünk nincs, kölcsönre gondolni pedig
akkor, midőn államunk is 12%-ra tud csak
pénzhez jutni, — a privát-ember pedig, s különö-
sen a mai napság nagyon is bizonytalan jövedelmű
gazdaember 24%- sőt még drágább áron is alig
juthat pénzhez, — valódi vakmerőség lenne.

Nézetem szerint tehát mindenek előtt társa-
dalmi betegségől kell kigyógyulnunk, még
pedig gyökeresen, nehogy egy-egy közben eső
jobb évvel ismét v saeshosszunk, s még súlyos-
bitsuk bajainkat.

Miként gondolnám én ezt a legegyszerűbben
keresztül vinni, röviden megkísérlem elmondani.

II.

A nagyraevágás ördöge immár oly erőt vett
rajtunk, hogy ha a pár év előtt elhunyt őseink
feltámadnának, bizonynyal úgy bujnának hideg
sírjaikba vissza, miként azt halhatatlan Vörösmar-
tynk „Árpád ébredése“ című művében megírta.
Hová lett az egyszerű, czikonyázatlan magyar
egyszerűség, keresetlen szives vendég-szeretet, mely
anyira jellemozta a magyart? Eltűnt, helyét adva
a mértéktelen fényűzés, a hamis esilogni vágyás-
nak; pedig hány családról ollehetne mondani azt,
mit az egyszeri kereskedőről elmondtak, hogy: *a
kirakában van mindene!* S még ez ürhető leen-
dene, ha a kirakat mögött egy rakás fizetetlen
váltó nem vigyorogna!

Mit látunk mai napság, ha egy középosztá-
lyu család belételebe kissé mélyebben pillantunk
be? Látunk túlfeszített fényűzést a háztartás-, ru-
házat- s élelemben egyiránt; s látjuk a gondter-
helt családító dült kedélyét, erőltetett mosolyát,
mely megett a kétségbe és leskelődik; s miért?
— mert éri, hogy az út, melyen halad téves és
hibás, ámde nincs annyi jellemsszilárdság, annyi
lélekerő benne, hogy visszatérne azon útról, mely-
lyet hibásnak, az elkerülhetlen bukásra vezetőknek
még jókor felismert; jah! mert mit mondana a
világ, ha háztartásában egyszerre változás állna
be; ha fényűzés helyett leányai, neje s önmaga
egyszerűen mutatkoznék a világ előtt?! Ám de
arra nem gondol, hogy mit fog majd ugyan az a
világ mondani, ha nem önszánta, hanem a köny-
szerűség következtében kell majd azon utra tér-
nie, melyet eddig — önszántából — követni lea-
lázónak tartott.

Tekintsünk be egy — egyszerű házhoz, hol
épen ostély van, mit fogunk ott látni? Fényűzést
a legnagyobb mérvben, s minden tekintetben. A
hölgyek drága ruhákban (melyekből egynek ára
elég lenne a papa hátralékban levő adójának le-
fizetésére) ékszőrektől csillogva, gondtalanul lejtik
a csárdást vagy rezgőpólkát, s reggelre rongyok-

ban esőng a drága ruha; a másik teremben gör-
nyedeznek az asztalok a sok gyomorrontó czukor-
sütemények alatt stb. nem tulságos-e mindez, kér-
dem én? Avagy mulatni csak úgy és akkor le-
het, ha százakra kerülő ruhákat teszünk tönkre
s ha az asztalok görnyednek a drágábbnál drá-
gább torták sulya alatt? Ime, rámutattam társa-
dalmunk egyik rákfenéjére, melyet ha idején nem
igyekezzünk jó, régi házi szerrel megorvosolni,
gyógyíthatatlanná válik! S kérdem, kik lennének
fogynak hivatva az orvosi szerepre? Azt hiszem
eltalálom a szeg fejet, midőn kimondom, hogy
senki jobban, mint maguk — — — hölgyeink.

Mi kell ehez egyéb, mint egy-egy városban
5-6 emelkedett lelkü hölgy, kik képesek lenné-
nek felülemelkedni a nagy tömeg gyarlóságain, s
lemondva minden fényűzésről, az egyszerűségben
jó példával haladnának elől. S kik tehetnek ezt
anélkül, hogy a világ rágalmaítoit féltőlők kellene
épen a vagyonszámot osztály hölgyei, mert rájuk
az irigység sem mondhatná, hogy ime nem telik
már a luxusra, s most kényszerűségből negyelyezik
az egyszerűséget! Épen ők hivatvák, irányt adni
a nagy tömegnek, s higgyék el, a józan résztől
azonnali, a link és nyegléktől bár később talán,
de bizton elismerést, — mondhatnám halát arat-
nának, mert a legfényűzőbbek leginkább érzik,
mennyire szükségök lenne egy helyesebb irány
fellépésére, ámde sokkal gyengébbek, sokkal in-
kább áldvetvők a pillanat lüszágának, hogy sem
önkezeleményesésk folytán merőnek az egysze-
rűség áldott ösvényére lépni.

Előre tehát tisztelt s emelkedettebb lelkületű
hölgyvilág, torjék meg önök az egykor járt, de
rég begyepesedett ösvényt, s higgyék el, a haza
hálájára teendik magukat érdemessé!

Gazdasági viszonyaink rendezése sem lesz
azután oly nehéz, melyről annak idejében szállani
e lapok t. szerkesztője engedelmevel késmi nem
fogok.

Zsilinszky István.

hagyaték, a bíró s esküdt társai eddigi teendőiket folytatják. A mit pedig a bírónak eddig tennie kellett volna, de nem tehetett, azt a főbíró teljesítendő.

Ugy hisszük, Békésmegye községeknek legnagyobb részében akad egy-egy áldozatkész szakfőúr, a ki a községi önkormányzat, s jobb közigazgatás érdekében a bizalmat, mely ez állomással megkínálta, — vissza nem utasítaná.

Szives felhívás a jegyzői nyugdíj-alap érdekeiben.

Tekintetes Békésmegye bizottsága mult 1874. évi novemberi közgyűlésében a jegyzői nyugdíj-alap és segélyezési pénztár létesítése iránt szabályrendeletet alkotván, azt 1876. év január 1-jével életbe léptetni határozta. E szabályrendeletben egyik sarkalatos elvül kimondatott, hogy a községek ezen nyugdíj-alapjához, míg az 100,000 frtra nem emelkedik, állam-adjók arányához képest évente $\frac{1}{2}$ „százalékot” adjon, míg az alap oly összegig nem növekedik, hogy annak kamatából a nyugdíjak biztosan fedeztetők legyenek, $\frac{1}{4}$ százalékkal járulni kötelezettek. Hogy a községeknek ezen alap gyarapítása iránti kötelezettsége minél előbb megszüntetessék, e cél elérése tekintetéből a járási szolgabírákat s Gyulaváros polgármesterét mult évi november hóban hivatalosan felhívtam, hogy a községeket a jegyzői nyugdíj-alap pártolására, kegyes adományok általi gyarapítására s különösen e célra vezető jótékony vállalkások és ünnepélyek rendezésére lelkesen buzdíttani sziveskedjenek. — Viszhangra találtam ezen felhívásom, avagy a nélkül enyészett-e el, tudomásom nincs. Tekintve azonban ezen nyugdíj-alap nemcsak az állam, hanem a községeknél is adó útján való járulási kötelezettsége minél előbb megszüntetessék, hön öhajtván, a minden jóért és magasztosért lelkesülni szerető érdemes községeket bátor vagyok a saját útján is bizalmasan felkérni arra, hogy a községi élet egyik talpkövének képező jegyzői intézmény képviselői s ezek családjai jövendőjének biztosítására megalkotott nyugdíj-alap nevelése kedvéért koronként *jótékony tőzsvégel-mákat rendezni*, s az általán nagyra becsült községi jegyzői kar érdemeiről ily módon is megemlékezni sziveskedjék.

Gyulán, január 6. 1875.

Jancovics Pál,
alispán.

Felhívás.

Gyula város polgáraitól a felhívott oktatási tárgyában.

Gyula városa képviselő testülete mult évi december hó 2-án és folytatva tartott képviselői gyűlésében az iskolaszék előterjesztése nyomán azon határozatot hozta, miszerint a kereskedő és kézműves tanoncok, úgy szinte minden gyermek 15 éves koráig az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 50. §-a értelmében az ismételt iskolába járni kötelesek.

Az ismételt iskola ennél fogva e hó 15-étől életbe fogván léptetett, hetenként kétszer, u. m. szerdán délután 5 óráig 7-ig, és csásárnap délután 3 óráig 5-ig tartanak előadások a növendékek képességéhez mérten 3 osztályban: a leggyengébbek a helybeli hely. hitv. belső iskolában Gyófi Miklós tanító, a haladottabbak a rom. kath. iskola első osztályában Domonkos János tanító, míg a fejlettebb értelmi képzettséggel bírók a polgári iskolában Elek Lajos tanár által fognak oktatattani, és pedig *hétjón és esőtörtökön* délután 5-től 7-ig.

A növendékek mindnyájan tandíjmentesek.

Felhívom ennél fogva Gyula városa összes kereskedő és iparosait, kik tanoncokat tartanak, továbbá Gyula városa összes községeit vallás-különbség nélkül, kiknek 15 évet meg nem haladott gyermekeik vannak, miszerint ezeket legteljebbet folyó hó 15-éig a polgári iskola tanára Elek Lajos urnál beírassák, ki azokat képességük szerint osztályozza, az illető tanítókhöz oktatás végett utalni fogja; — figyelmeztetem egyuttal, hogy a szülőket mint a munkaadókat a törvényes következmények terhe alatt, miszerint eme felhívásomat annál is inkább teljesítsék, mert az iparos és kereskedő tanoncok csak is bemutatott iskolai bizonyítványok alapján szabadulhatnak fel, míg a többi felhívottak a városi tanácsnak ellenőrzése alatt fognak állani.

Kelt Gyulán, január 6. 1875.

A városi képviselő testület megbízásából:

Dobay János,
polgármester.

Hirdetés.

A békésmegyei jegyzői nyugdíj és segélyezési pénztár jövő 1876. évi január hó 1-én életbe fogván léptetett, felhívatik Gyulaváros községe, miszerint eme, az elagott, vagy elhunyt

jegyzők özvegyeinek vagy árváinak segélyezésére szánt pénztárhoz kegyadományokkal járulni, azokat hozzám a megyei pénztári tisztséghez szállítás végett a folyó év folytán bejuttatni sziveskedjenek. Kelt Gyulán január hó 6-án 1875.

Dobay János
polgármester.

Kemény Mihály beszéde

a b. csabai nőképző társulat polgári leányiskolájának bemutatási ünnepén 1874. december 23-án.
(Vége.)

Az újabb korban, miután különösen a természeti tudományok gőzerővel mintegy emelkedve, a férfi törekvénysége naponként új és új küzdőterre vezetett, s a közép-osztály férfiai sok oldalú működés és elfoglaltság által a családi körből oly gyakran s hazamosabban elorzatnak: mulhatlanul szükség a nőnek is több oldalú kiképzetése; kell, hogy hon a házi tűzhely kormányzata s vezetésében biztos és erős, s a család jogai és érdekei megvédelésében járatos és sok tekintetben önállóságra alkalmas és edzett legyen. Innen folyt az önként, hogy a nők képzettsége, jogai, kötelemei, társadalmi és polgári állására nézve kezdetben annyi új meg új gondolat, eszme, várakozás, igény és ítélet merült fel.

De az emberi természet itt sem tagadja meg magát, s újra a végtelenségbe esik. Míg pár évtized előtt a nőtlő a férjnek való szigorú alárendelést, a zárkózottságot s egyedül a házi belgazdasszonykodást követelték, míg e régi iskolának emberei ma is azzal fejezik ki a nőnek tanulási, tudási szükségét, miszerint elég, ha annyira okos az asszony, hogy esőben a csurgó alá nem áll: addig az újabb áramlat, újabb véglet szövívői, megfellebbezve a nemi különbségről, teljes jog, kötelesség s hivatás egyenlőséget, a túlzás és hóhört legszélesebb értelmében vett nőemancipációt hirdetik.

Téves bizonyonyal mindkét túllentetés irányzat, mindkét túlesigázott áramlat, s én határozottan a középutat tartom üdvösnek s követendőnek a két véglet között. A nő igazán és természet-szerűen csak a férfi oldalán, vele jó és balsorsban elválhatatlanul összekötve lehet hivatásának megfelelő nő, valamint megfordítva is, a férfi csak a nő oldalán, a nő örök ifjú szív, érzelem és kedély vezetése s behatása mellett lehet az élet küzdelmeivel, a sors viharaival szemben mindig nemesen s teljes kötelesség érzettel küzdő férfi; itt is, emott is lesznek talán győren kivételek a szabály alól, de a természetes felfogás, az isteni gondviselés követelménye mulhatlanul s elengedhetlenül az együtt való, s egymást kölcsönösen kiegészítő munkásság és küzdelem.

Gyönyörűen s meghatóan eseteli egyik korán elhunyt kitűnő költőnk Madách e viszonyt, a férfi vég nélküli küzdelmeit, s a nőnek minden viszonyok közt elválhatatlan összekötöttségét a férjével, és ama nemes, magasztos hivatását, hogy a küzdelem, ha lankad, ha az ész világa elhagyja, vagy végtelenségbe sodorja, ha szenvedélye a jó és igaztól elpártolni készíti: ő legyen mentője, mentő anyaga. Mert, mint e tárgyról az országos nőképző egyelet egyik felolvasási estélyén Greguss értekezve mondá, mindazon életküzdelmekben, melyekben a férfi, míg csak az ész végtelen következettségét követi, s ép ennél fogva esik egyik végletből a másikba, s lesz voltaképpen következetlen: a nő — bárha a végtelen következetlenség képviselője — szive örök ifjú érzelmével mintegy a régieken járva, gyermekded szellemével visszavezetni a férfit a kellő, a helyes útra, s lesz voltaképpen következetes. A nőnek kell tehát az emberiség haladásában azon fontos szerepet betölteni, melyet Göthe röviden, de sokat mondólag így fejezett ki:

Das ewig Weibliche
Zieht uns hinan!

S ha végig kísérik Madách Évjátát a tragédia 15 változatán, s látandjuk, hogy a nő a férfinak mindenütt elválhatatlan társa, látandjuk azt is, hogy valódi mentője s mentő anyaga csak akkor, a midőn anya. A férfi ugyanis a 15. változatban, bár újra teljes ifjú-erejében, megunva a szakadatlan küzdelmet és csel nem érest, kétségbe esetten önmaga ellen fordul, magát megsemmisítendő: a nő ekkor jelenti, hogy anya, és a férfi lerázva a bünsös indulatot s szenvedélyt, kibékül sorsa s rendeltetésével, és kész a végnélküli küzdelmek terére lépni, halgatva egyuttal az isteni szózatra, mely zeng felé, s így bátorítja őt:

„Karod erős, szived emelkedett,
Végtelen a tér, mely munkára hi,
S ha jól ügyelsz, egy szózat zeng feléd
Szünetlenül, mely visszaint szemmel:
Csak azt kövesd. S ha tettűs életed
Zajában elnémul az égi szó:
E gyenge nő tisztább lelkiülete,
Az érdekek mocskától távolabb
Meghallja azt, és szíverén keresztül

Költézzetté fog és dallá szűrődni.

E két eszközzel álland oldaladnál,
Balsors s szerencse közt mind egyaránt,
Vigasztaló, mosolygó Génusz!”

Igenis, hölgyeim és uraim, ilyen a férfiú sorsához fűzött, de az emberi nem haladására közvetve mélyen beható nő és anya képe lebeg legálább én előttem, a mikor leányaim neveléséről van szó; mert öhajtom, hogy leányaim egykor oly nők és anyák legyenek, kikben a lélek örök ifjú bája, a szív romlatlan érzelmé — a nők e varázsereje — a férfinak balsors s szerencse közt egyaránt, legyen vigasztalója, mosolygó Génuszja.

És csak egyet még, mint szükséges kiegészítést. Iskolánk feladatát úgy határozám meg, hogy az, leányainkból magyar hajadonokat, majd nem magyar nőket és anyákat képezzen. Ezt újból is hangsúlyozom; nemzetünk sorsát mi a jövő nemzedék kezébe tesszük le, ha az új férfimenzedék nem tölti, a nő nem leend magyar, nem leend magyar a haza sem; és ha nagy költőnk 3 évtized előtt, magyartalansággal vádolva ostromozá az uri hölgyet, a középosztály, a polgári elem hölgyeit ne érje e vád soha. Veszve lenne e nemzet, ha ezen osztály leányaihoz mondaná a költő, hogy:

„Egy eskü kell, egy néma fogadás,
„Szeretni e mindentadó hazát!”

Mért hát szemdedben büszke tagadás?

Mért áruló a harg, mit ajkad ad?”

De az nem is lehet, hiszen Madách mondja újra, hogy a nőnek

a jó sajátja,

míg büne a koré, mely szülte őt.

Adjunk tehát polgári leánygyermekünknek oly nevelést, hogy a kor büne megölve, nyomot ne hagyjon benne, csak sajátja, a jó legyen vetője; és mondjuk, mit Vörösmarty az uri hölgyhöz irt, a középosztály hölgyeinek is:

„Kezdedben a gyermekeknek álmait,
Tündér világa lelkes ifjunak,
A férfi boldogsága! játszata
Ily drága kincsek nem adattanak.

Emeld fel bájjaidnak zászlaját,
Utánad kelnek a hon jobbjai,
Gyönyör lesz tűrni hosszú éven át,
Ha díjt szelid karod fog nyujtani.

Teremtsd elő azon dicső időt,
Hol a magyar szó s név imádott lesz,
Midőn kegyelmet nem nyer szüid előtt,
Ki e kettőnek ellenére tesz.

A kisdedeknek néma szája kér,
Hogy adj nekik hazát. Ne vond meg azt...
De bocsánat, akaratom ellenére is visszaéltem talán már önök becses figyelmével, nem folytatom tovább, — a felidézett gondolatokat, eszméket kiki tovább fűzheti önlékében s fényesebb világitásban, mint azt én tehetném; a midőn tehát még egyszer üdvözlőm megveteket, van szerencsém polgári leány iskolánk két tanítóját *Sarcserevics Betti* kisasszonyt és *Donner Lajos* urat bemutatni, s szives baráti hajlamukba ajánlani, — van szerencsém hasonlóan a megnyitott két első osztály növendékét is bemutatva, részükre önök szülői szeretetét kikérni, és kérve végre önöket, különösen városunk összes nemes lelkű hölgyeit, hogy a magasztos és szépért meghűlni soha nem tudó szívük örök ifjú érzelmével, s az ebből menten nagy, de nemes irányu befolyással, melylyel a férfit nemcsak kiséri, de vezetni is képesek önnön leányaik, a város jövője, s hazai magyar köznevelődésünk érdekében készerszen éljenek, — éljenek akként, hogy zsenge intetünk e város minden háza, minden családja küszöbénél színter, meleg pártolást találjon, s annak felvirágzása biztosítva legyen már a közel jövőben.

Az élővíz-csatorna.

Azon fontos érdek, mely a békésmegyei élővíz-csatornához kötve van, továbbá ama élénk érdeklődés, mely ugy ezen csatornai társulat, valamint egyesek részéről, az élővíz-csatorna létkérdése felett megindított felső hatósági megalomnál nyilatkozik — kötelességünkkel teszi, miszerint ezen, megyénk legtekintélyesebb községre életkérdést magában rejtő ügytárgyalást figyelemmel kísérik, s arra vonatkozó minden mozzanatot nyilvántarcsuk.

A község részint eredetileg ösméri, részint ezen lap hasábjain már megelőzőleg felösmerte, miként az élővíz csatorna 1863. inséges évben keletkezett, amidőn az állomkormányzóság részéről országszerte minden oly művállalat meleg pártolással karoltatott fel, mely az éhséggel küzdő népek munkát s ezzel éllelmi keresztet volt nyujtandó, így a békésmegyei élővíz-csatorna is, korai és sebes létrejvetelét leginkább azon körülménynek köszöni, hogy az, az eredeti élővízi célok mellett egyszersmind alkalmas szolgált a magas kormány kezében, inség enyhítésé mivelet gyakorolhatására.

Mert ösmerni kell miként a Körösök szabályozásának egyetemes tervezeténél, 1856—57-ben, daczára Bodoki Károly akkori Körös-Berettyó szabályozási főmérnök nézetének, ki a fehér-fekete Körösöknek régi medreit vette szabályozás alá, az akkori cs. kir. helytartóság egy keresztvágással, t. i. a gyula-békési nagy csatorna meszeszerű megteremtésével akint intézkedett, hogy Gyula, Csaba, Békés s a közbe eső puszták és uradalmak, mintegy 70 ezer lakos életfeltétel első szükségessége — élővíz nélkül maradtak. Enyhítésül azonban ennyi kárért mégis kimondatott, miszerint, ha az említett községek és uradalmak a vízhiányt felette megérezdik, akkor társulati érdekeltségbe sorakozva, zsilipek alkalmazása által, élővizet vezethetnek be tűzhelyeikhez, a régi medrekben — érteve mindenkor saját pénzeiken.

A gyula-békési nagy csatorna 1859-ben teljes en elkészülvén, ezen vízi nagy mű minden körös vízet elnyelt s a featebb említett községek csakugyan élővíz nélkül maradtak. Azonban daczára annak, hogy a holtta tett s feliszapolt régi fehér-fekete Körös medrének fenekén fű kezdett nőni, az érdekeltek még sem találták viztelen helyzetüket annyira elviselhetlenek, hogy a kilátásba helyezett élővízi társulattal azonnal önmaguktól megalakították volna. Oka ennek, hogy Békés a nyitott fehér-körös holt medren folyvást elegendő, sőt felesleges visszatululó vizet kapott, ezért az élővíz társulatra belépni mindig is vonakodott; Csaba és Gerla szinte kapott minden körös áradatnál alólról feltululó vizet, s ezért nem igen tett lépést az élővíz után; Gyula helyzete volt legkényelmelenebb, mert ezen város teljeseleg esett minden élővíztől, s mind a mellett túrt, mert mind ezen községek sokkal inkább megvoltak hajtván, s ugy szolván kimerítve, sem mint élővíz miatt, mely élővíz mégis csak nagyban pótolható kútvizzel, új áldozat hozatalba önként, s könnyen belemertek volna. Így teltek le 1859 1860—61—62. évek. Azonban jött az emlékeztetés 1863. év végzetes aszályával, amidőn egy a kormány, mint a megyének, sőt minden gondolkodó főnek jelszava a „munka” volt. Munkatért kellett előteremteni a szegéység számára, még oly helyen is, hol a végzett munka eredmény valódi reális haszonnal nem is kecsegtetett; mennyire kaptak tehát az alkalmon egy a kormány, mint szinte a megye, a nagy csatorna ásásnál kilátásba tett élővíz csatornát most megáhatni, s ez által számos inséggel küzdő szegénynek munkát adhatni.

A munkatér tehát már meglett találva, az élővíz-csatornai társulat is meglett alakitva, azonban csak ekkor tűnt ki, hogy az érdekeltségbe vont községeknek nincs pénzük, melyen a csatornát megáshassák. Ez sem tűnt fel akadályul. A kormány jó akaratu buzgalma odáig terjedt ki, hogy minden nehézségek felállítására nélkül, adott 20,000 frtnyi kölcsönt, 10 évi törlesztésre, a megalakított társulattal, oly feltétellel azonban, hogy a munkába rögtön bele fogjon.

Es csakis eme sebesen feltorlódt baljóslatu körülmény nyomásának a kormány s egyesek rohamos buzgalmanak tulajdonitom én ama óriási hibát, mely az élővíz csatorna tervezésénél, s a terv keresztül vitelénél elkövetett.

Óriási hibának tartom pedig ama felfogást, mely szerint az élővíz-csatorna forrásul az aradi nádor malomcsatorna vize lett felhasználva akként, hogy az utolsó, vagyis pili malmon alól, a Csobos éren át a Körösbe kibocsátott szabad malom viz, Arad megyei területen kiásvott 1500 ölnyi víz csatornán keresztül a régi fehér Körös medrébe tereltetett, holott az élővíz csatornai társulat saját megyéjének területén is, minden új csatorna kiásása nélkül, a leggyorsabb és legtermészetesebben meríthetett volna kezdetben élővizet, — — — kérdés: hol? felelet: *Gyulán felül, a gyula-békési nagy csatornából, ott, hol a holt fehér Körös felső torka elzárattott, s hol a gyula-békési nagy csatorna kezdetét veszi.*

Ezen eszme így szárazon előadva, könnyen oda vetettek, s kevéssé indokoltnak látszik lenni, s minthogy vádat is hord méhében a multak hibájáért: épen ezért szükség, hogy ezen eszménél megállapodjunk, s annak árnyalatait, éppen most, midőn ezen ügy napi renden forog, lehetőleg megvilágítsuk, kifejtjük.

Első kérdés az tehát, hogy műszakilag mi módon lehetett volna, békésmegyei területen, eme élővíz csatornát megteremteni?

Egyszerűen és a legkevesebb költséggel aként lehetett volna megteremteni, hogy a fehér holt Körösnek felső és alsó torkára egy zsilip építettett volna, s ezzel készen van a kívánt élővíz csatorna. Mind a két zsilip kinyitásával bocsátottam volna csatornába oly vizet, amilyen tetszik, bocsátottam volna pedig közép magasságu vizet, mely már nem hord iszapot hanem tisztá, s az élő- és mindenre használható víz tulajdonságaival bír; mind a két zsilipnek lezárásával pedig kizártam volna a nagy vizeket, a romboló áradatot, mely áradat az élővíz csatorna céljai-

nek alkalmatlan, került volna pedig ezen két darab zsillip, 8000 forint számítva (mennyibe a békési zsillip került) = 16000 forintba, sem föld kisajátítás, sem töltés emelés, sem pedig hidépítésre nem lévén szükség, — tehát ezen eszme értelmében került volna az előviz csatorna 16000 forintba és nem 20000 forintba mennyibe a valósággal létesített előviz-csatorna került.

A különbség nem sok, csupán 4000 forint, fogja bár ki is mondani. Igen ám, csak hogy ama tervezéssel nyertem volna oly eszmerőt, melynek társulatába Békés városa is szívesen beállott volna, s mai nap semmi eszmerőt nagyszerű kijavításokra nincs szükség; a valósággal létesített s nyitott rendszerre alapított eszmerő pedig, amint tapasztaljuk, megölte Békést, mi miatt tízezer év letorgása alatt vizumi kijavításra van szükség, mely vizumkijavítás, 50—80 sőt tán 100 ezren felüli költséggel fenyeget, — s ez aztán már nagy költség különbséget tüntet fel.

(Folyt. köv.)

Levelezés.

[Békés január 2. 1875.]

Békés város lakosságának s a környéknek egyik legkedveltebb orvosa, a megyei orvosi kar érdemes mestere *Tibor Károly* mult évi december hó 28-án reggel 9 órakor fejezte be nemesen megfutott, 68 évre terjedt, földi pályáját. — Temetése, a város minden rendű és rangú polgárának általános részvétele mellett, december 30-án délelőtt 9 órakor ment végbe.

A boldogult 34 éven keresztül teljesítette szülő városában, Békésben, mindazon orvosi teendőket, melyeket lakosainak nagy bizalma bőv mértékben ruházott reá.

És ő ezen bizalomra kitűnően érdemes volt. Mint ember nemes szívé, minden szepet és jót pártol, a szűkölködőn segít, minden dolgában pontosság s rendszert, folytonosan jó kedélyű, ritka szerénységi s páratlan becsületességi volt.

Mint orvosi szakudományra iránti meleg érdeklődés, ügytársai becsülete s tisztelése, — a betegek körül részvét teljes megnyerő finom bánásmódot, szegény és gazdag iránt egyforma készség, szigorú lelkiismeretesség, nemes önbizalom, a tubizakodás kerülése, kiváló pontosság s szorgalom jellemezték.

Számos rokonai tudják legjobban, hogy mindenkor áldozatkész hű rokon volt, — s barátainak nagy száma bizonyosságot tehet arról, hogy a *baráti nemes érzelmeit* nagy gyöngédséggel ápolta keblében.

Szólv ő gazdag volt érényekben, s miután mint ember, orvos, rokon és barát teljesen betöltte hivatását: méltó volt azon köztisztelet és szeretetre, mellyel hosszas életpályáján keresztül folytonosan kitüntették.

A földi örömeikből — azon jutalmon kívül melyet az öntudat ál a nemesen cselekvőnek — vajh mi kevés jutott neki osztályrésztül.

Forrón szeretett nejét 14 évi boldog házasság után 4 év előtt ragadta el tőle a halál, mely vesztésé által — gyermekei nem lévén — pusztította s kietlen lett élete, s alig csalódom, midőn álltam, hogy azon betegségnél mely vést hozó volt reá nézve — az agyszélhűdésnek — azon csapás vetette meg alapját. — Ennek dacára buzgón folytatta terhes hivatását, még a mult évi cholera járvány rendkívüli fáradaimait is ifjú erővel osztotta meg velünk. — s halála előtt csak 6 héttel szünt meg betegjeit látogatni, midőn végtagjai hűlése azt lehetlenné tette.

Betegségét, melynek súlyos voltáról csaknem utolsó percéig teljes tudattal bírt, bőlezhöz illő türelemmel viselte, míg nem a halál — mely körülményei között valódi áldás volt reá nézve — megszabadította kinos helyzetétől.

Nyugodjanak eszenden a jó ember, lelkiismeretes orvos s hű barát hamvadó porai a földnek gyomrában!

Emléke áldás között marad mindaddig, míg egy is él azok közül, kik őt ismerték.

Dr. Hajnal István.

Szarvas január 1. 1875.

Ismét egy év a multnak végtelen tengerébe merült.

Midőn egy év előtt a gyászos 1873 után reánk viradt a most lefolyt esztendő, sok remény-nyel kecsegtetett magunkat, hittük esordultig megtelt már a keserűségek pohara; a hazára, melynek gyermekeit a járvány öldöklő angyla százezreivel elragadta, e szegény hazára, melyet nem tudom én kinek hibája az állami tönk szélére terelt, a mi édes hazánkra szebb napoknak felviradást vártunk. Fájdalom, reményeinkben csalatkozánk.

A lefolyt év nem lett hazánk új aerájának kezdete. Folytatása volt ez csak a régi bajnak, új kiadásban. Az ország hajója még mindig a szirtek közt hanyodik s még nem látjuk a partot, hol biztosan kiköthessen. S ez a mi különben ál-

dott, most szegény tiszai vidékünk nyógi a silány aratásnak minden utóbajait. Annak az alföldi szántóvető gazdának nem került meg a magja, pedig ősszel csak újra kellett vetnie, hogy följje pusztán ne heverjen. El is vetette azt, mivel magát, családját kellett volna egy évig tengetnie. Most, hogy megébbessen barnít adná el, ha annak ugyan ára lenne, ha nem lenne kénytelen hitvány összege elvesztegetni azt, mi neki magának két anynyiba van. S e szegény népen az állannak is van követelése, az adót meg kell fizetni, mert különben nyakán van a végrehajtó. Más években várak, ma bajos az is, mert országos pénztárunk üres.

No de ha ránk súlyosoltak a természeti csapások, akkor talán legalább társadalmi téren összeférők, egymás baján segítők, jó polgártársak vagyunk? Bizony fájdalom, a mi viszonyainkban nincs semmi vigasztaló. Midőn a közbiztonságot veszélyeztető egy néhány garázdálkodónak legfelsőbb itélet következtében a börtönbe kellett volna kerülnie, akkor a mi egyik pártunknak emberei lóttak, futottak, rimádkodtak, hogy egy petitiót készítsenek a békészerető polgárok koripheusaitól, a főispánhoz, s ma midőn az már megtörtént, s midőn koronás királyunk kegyelmi ténye következtében a börtönbüntetés el lett engedve, ma megfellebbeztek a békéről s ismét tele lárma-zák a város aljas régalmakkal, miket becsületes hivatalnokokra koholnak. Bizony azt a békét, melyet oly nagyon hangoztattak azok az urak, *lám-pással* sem lehetne feltalálni. Az ember csak sajnálattal kénytelen szánakozni a népnek azon osztálya felett, melyet a hamis népboldogítók teljesíthetetlen ígéretekkel, ámitásokkal, ráfogásokkal józanságtól eltérítettek, s bele sodorják a vakság, tudatlanság örvényébe.

Ilyen állapotban léptünk mi át az új-évre. A természeti csapásokat tetézik az emberi gonosz-ság fondorlatai. Adná Isten, hogy mindezek elmuljanak s viradjon már ránk az a jobb jövő, mely után mindnyájan oly áhítozva sóvárgunk — **Le-gyen úgy!**

r. l.

Szarvasról még egy más ily szomorú tartalmu levelet is vettünk, melyben a fentebbinél még élénkebb színekkel festetik a békebotlók lelkiismeretlen üzelmé. Ebből azt látjuk, hogy az *„ün-nepélyes kibeküldések“* csak neveltség tárgyává tétel-nek, és hogy a különben szebb sorsra érdemes város közügyei prédaul szolgálhatnak oly embereknek, akik előtt sem a becsületesség, sem a törvé-nyes igazság, sem a főispáni intés, sem a királyi kegyelemszó nem ér semmit.

A főjegyző személye ellen újabban tett méltatlan sértések, különösen az által nyernek jelentőséget, hogy oly időben történnek, mikor az egy halálos agybetegségből még alig lábadt fel, és hogy oly név kapcsolatába hozhatunk, mely tud-tunkkal e téren szerepelni megszűnt. A tettesek nygánis — mint értesülünk — Kollár János urat akarják főjegyzővé tenni, aki bizonyosan legke-vezebbet tud ezen díszes jelöltetéséről, mert kü-lönben — mit újabban hallott nyilatkozatai után okunk van hinni — mindenestre tiltakozott vol-na ellene. **Szerk.**

Kornthal, (Württemberg) 1875. jan. 3-án.

Szép jelét adá hazafiságának a kornthali magyar ifjuság ez új-év alkalmával is, amennyiben az 1874-iki évi zászlófelmentés ünnep-lyét díszesen megülte.

Fél 8 órakor vonult a tanuló ifjuság a felkészített étterembe, melynek az utza felőli oldalát nemzeti zászló az egyetértés hármas koroná-jával s e felirattal „Éljen a haza,“ a két mellék falat más jelszavak díszíték.

A zászlóval átellenes oldalt pedig két an-gyal által emelt magyar korona ékíték.

Ezen teremben tartotta a már előkészült mag-yar ifjuság, Dr. Pileiderer igazgató tanár ur ál-tal felszólítva újévi hangversenyét, a következő műsorozattal. 1) Magyar induló, Müller Józseftől, éneklék Halász Géza, Pintér Lajos, Balogh Iván és Benedicty József, kíséré Pintér József. — 2) „Faust“ Op. Leybachtól játszá Pintér József. — 3) „Ország cigány ének“ (Russisches Zigeunerlied) J. Krugtól játszá Kohn Ferencz. 4) Rá-kóczy induló Erkel Ferencztől játszá, Pintér Jó-zsef. — 5) „Erdő, erdő“ és „Be sok falut bo sok váróst“ népdalok éneklék Pintér József és Halász Géza, zongorán kíséré Benedicty József. — 6) „Le-velezési lap“ (Correspondenz Karte) Strobltól, zongorán előadja Halász Géza. — 7) Két kedvelt mag-yar csárdás játszá Kohn Ferencz. — 8) „Velen-csei karneval“ (Carneval de Venise) Schulhofftól, játszá Benedicty József. — 9) „Sajó kutyám“ Ti-sza Aladártól két hangra, kíséré Benedicty József, — 10) „Magyar induló 6 kére Thern K.-tól ját-szák Pintér József, Kohn Ferencz és Benedicty József. — Ez utolsó darab különösen nagy taps-vihar között ért véget a hallgató közönség által.

Ezt követte csakhamar a vig társalgás, mely-

nek a jól készített „Puncs“ nagyobb kedélyt s jó hangulatot adott. — Körülbelül 10 óra tájban oszlott szét a vig társaság, mely e hangverseny emléké meg soká szívében fogja hordozni. — Ez alkalommal egyszersmind hálás köszönetemet kell kifejeznem barátim nevében mind azoknak, kik e dolog kivételében közben járnak, fáradozni és közre működni szíveskedtek.

Ezek közt az első helyet érdemlik, jelenle-gi könyvtárnokunk Kohn Béla, jegyző Pintér Jó-zsef, Kohn Ferencz és Halász Géza, hazafiai ér-zelmeiknek és nemes lelkiületüknek nem egyszer adták már fényes jeleit; megérdemlik tehát, hogy poharat emelve éltetik őket, jutalmazza a min-denható hosszú élettel, hogy idővel saját maguk és a hazának szolgálhassanak.

Közli a kornthali magyar ifjuság nevében:
Benedicty József
egyleti pénztárnok.

Folytatása

a mező-berényi — villám által leégett re-formátus templom és torony felépítési költségeihez járulás alkalmából, alóirt által kinyomatott „**Jö-tékonyaság lantja**“ című, népies költői dolgozat-ból begyűltösszegezlől vitt nyilvános számadásnak: Nagyt. Papp Mihály ref. lelkész ur által követke-ző pénzbeli beküldés tételét Gyuláról: 52 közön-séges példányért 50 frt 20 kr. Tek. Tormássy Emi-lia urhölgytől 1 megtszítelő példányért 1 frt. Tor-mássy Károly urtól hasonlóul 1 frt. Tek. Kovács Istvánné urnőtől egy m. t. péld. 1 frt. Czégényi Istvánné asszonyságtól egy m. p. 1 frt. Bodoki Zsófia urhölgytől 50 kr. Tek. Bodoky Károlyné urhölgytől 30 kr. Terényi Lajosné urhölgytől 50 kr. Gyula városa tekintetes tiszt. karától, továbbá tek. Nagy Károly, Ferenczy Alajos uraktól egy-egy m. t. példányért külön külön 1—1 forintot, s Szakál Ilona és Jolán kisasszonyoktól megelőző együttes ajándokul 1 frt. Ujfalussy Gyuláné ur-nőtől 1 m. t. p. 20 krt, végre a beküldő tiszt. ur-tól 1 frt. tehát mindössze 15 frt 70 kr. — T. cz. Bokor Imre tanár ur Békésről 20 példányért 2 ft. Tek. ifj. Jancsovics Pál ur Gyuláról 17 példány-ért 1 frt 70 kr. Nagytiszt. Némethi Lajos ref. lel-kész ur Debreczenből 25 péld. 2 frt 50 kr. Mél-tóságos özvegy gróf Wenckheim Józsefné született Jankovics Stefánia palota hölgy ő nagyságának megtszítelő példány utáni kegyes küldeménye 5 frt. — Összesen 26 frt 90 kr. az az huszanhat forint kilencven krajczár o. é.

Kelt Mező-Berényben december 24.

Bonyhay Benjamin,

beszámoló egyházt. tag.

A ref. egyház segélyeül közönnel általvette.

Tury Dániel mk.

ref. lelkész.

Az előbbeni kimutatott összeg tett 196 frt 45 kr. a jelenbeni összeg tésszen 26 frt 90 kr. tehát eddigelé bejött 223 frt 35 kr.

(Folytatatik.)

Ujdonságok.

△ Az új évvel beköszöntötték a legszebb téli napok. Kemény hideg, tiszta napfényes idő állt be, olykor havazással. Jó szán-ut van a ha-tárban mindenütt, s a korsolyázók egyletének örö-mére végre van jegünk is már. Nem is késett a fiatal egylet, működését gyakorlatilag megkezdeni, s e hó 6-án délután, többen mentek ki a vasut melletti homokbánya-tér jegére, soká izeve a sport-nak e legújabb egyleti-divattá avangirozott nemét. Néző publicum is volt nagy számmal; — s mint halljuk, az egylet, városunk fiatal hőlgyeit is sze-retné egyleti tiszteleti tagokul bevére, időnként a „jégre vinni.“ Ha nem is általános érdekű haladás, de mindenesetre a város élénkületét előmozdító tényezőként, üdvözöljük a fiatal egyletet.

△ A *Körös szőlők*, s nehöl egészen be is állt már. Természetesen nagy gyerek-sereg lepte el a jeget, kik közül kettő, szerencsésen le is szakadt; szerencsésen pedig annyiban, mert mindkettőt ki-számításán kívül — semmi egyéb bajuk.

△ *Valás Manó* békés-csongrád megyei tan-felügyelő a mult héten városunkban időzött, főleg a megyei statistikai gyűlés végett jött, — de egy-uttal meglátogatta az iskolákat is. A polgári isko-lában is volt Gündöcs Benedek apát ur kíséreté-ben, s teljes megelégedéssel nyilvánítá ugy a fel-szerelés mint a tanításra nézve, s több tanoncz-o-kat kérdezvén, a tanítás modora, és eredményéről is dicserőleg nyilatkozott.

△ *Említettük* lapunk mult évi folyamában, a helybeli r. cath. hitközség iskolai építkezéseit, nevezetesen hogy a jelenlegi polgári iskola helyi-ségében elhelyezve volt német fiu iskola és tani-tói lak-, ugy a magyar leányiskola helyiségeit igen czélszerűen ugy rendezte be, hogy a belső városi nagy iskolában volt egy tanítói lakul a Krausz-féle házat vette meg, a német fiu iskola és tanítói la-kul pedig, tovább építé a németvárosi fuiskolát,

igy megfelelvé, ugy a nevelés, mint a czélszerű beosztás követelményeinek. — Most ezen építke-zési költségek fedezésére tízezer frt kölcsönt vess fel a megyei takarékpénztárból, 10 évi törlesztés-re, mely egyházi-adó utján fog befolyjni. A összes hívekért Szabados József és Garlein Mihály pol-gárok, s a hitközség pénztárnoka a jót-állók. — A fentebbi összegnek telekkönyvi bekebelezésére már mind a kegyuraság, mint a megyés püspök engedélye kieszközöltetett.

△ *Urszinyi Andor* ur Békés megye volt alis-pánja, s a megyei gazd. egyletnek kiérdemült el-nöke, aki a közművelődés és irodalom minden ki-válóbb mozzanatai iránt mindenkor meleg érdeklődéssel viseltetett, újabban is multjához illő szép jelét adá áldozatkész, derék, hazafias érzelmeinek, a midőn legközelebről a megyei régész és mű-velődéstörténelmi egylet alapító tagjainak sorába lépett. Vajha nemes példáját követné megyénknek minden oly gyermeke, kit a gondviselés erre anya-gi tehetséggel áldott meg!

△ *A régész és művelődéstörténelmi egylet*, a megyei levéltárnak a muzeumot illető tárgyai kö-zül összesen 54 darab érdekes ajándékot kapott.

△ *A fentebbiekkel* kapcsolatban felemeltésre méltónak tartjuk, hogy a régész és műv. tört. egylet dísz oklevélet, az egyleti tagok már meg-rendelhetik t. Zsilinszky Mihály egyleti titkár ur-tól, 2 frt lefizetése mellett, mely az alapszabályok értelmében, a tárlat gyarapítása és felszerelésére fog fordíttatni.

△ *Száll Antal* eleki cz. prépost, ki már 12 év óta gyógyíthatlan vakságban szenvedett, f. hó 7-én jobb létre szenderült. — Utódja a leg-nagyobb valószínűség szerint eddigi helyettese Kaincz Ferencz leend.

△ *Farsangi hírek.* A farsang első bálja f. hó 6-án volt a „Király“-ban. A polgári bálók egyik legsikerültebbje közé sorozhatjuk, melynek jellem-zésére elégnék tartjuk felemlíteni, hogy a fiatal-ság még reggel 6 óra körül is alig tudott a tánc-czal felhagyni, a hazamenetelre gondolni. Tegnap a polgári körben volt táncmulatság, melynek si-keréről jövő számunkban fogunk szólni. Hallomás szerint a tavalyi „ifjusági bál“ rendezői közül az idén ismét összeálltak heten bálát rendezni; hogy mikor lesz ez a „hetek bálja“ azt még nem tud-juk. — A farsang helyfőjén pedig a „Koronás“-ban leend bohóc bál, melynek rendezésével Neu-ten-bach Antal kedvezőleg ismert városunkbeli zong-ora-mester foglalkozik.

△ *Denhof Antal* kir. ügyészégi irnok elje-gyezte Czigler Ida kisasszonyt, esküvőjük e hó folytán leend. — Nem szokás, de őszinte szívből kívánunk a fiatal jegyeseknek sok szerencsét, ál-dást és boldogságot.

(*) *A városi képviselők* választása Csabán jan. 4-én ment végbe meglehetősen részvétlenség és csend mellett. A beosztott tíz kerületben követ-kezők lettek megválasztva: 1. *Zsilinszky Mihály* rendes tag, *Vilim János* póttag, 2. *Bohus M. Máté* r. t. 3. *Fikker Lipót* r. t. *Bohus M. János* p. t. 4. *Filix Akos* r. t. *Hantó Máté* p. t. 5. *Szácz Pál* r. t. *Bollek József* p. t. 6. *Kovács Sz. Ádám* r. t. *Petrovsky Pál* p. t. 7. *Vidovszky János* r. t. *Kliment Z. György* p. t. 8. *Hursan Pál* r. t. *Zsi-ros Mihály* p. t. 9. *Havran Pál* r. t. 10. *Linder Károly* r. t. *Botta Pál* p. t.

(*) *Társas összejövetelekről* tettünk említést a mult számban. Most már jelenthetjük, hogy a leg-első összejövettel Csabán január 4-én volt Kemény Mihály orsz. képviselő ur házában. Második lesz Omaszta Szilárd szolgabíró urnál és pedig ha jól vagyunk értesülve — felolvasással egybekapcsolva. Ohajtánók, ha az ily társas összejövetelekből is felolvasásokból származó haszon a szélesebb körű közönségre is kiterjesztnének, vagyis, hogy e fel-olvasások nyilvánosak legyenek.

(*) *A b. csabai korsolya-társulat szerdán* nagyszámu közönség kíséretében vonult ki a va-sut melletti jégpályára, hol egész estig tartott a vig és egészséget edző mulatság. Rendes levele-zőnk többet fog róla írni.

(*) *Ugyancsak szerdán* tartott meg a csa-bai cizmadia ifjuság bálja a „Fiume nagytermében.“

(*) *Endrődön* a mult 1874-ik évben született 256 finemű, 277 nőnemű, összesen 533. — Meg-halt 178 fi, 166 nő, — összesen 344, — e sze-riut a gyarapodás 189. Eskettetett 116 pár.

(*) *A csabai presbyter* választásnál 401 sza-vazó vett részt, ami bizony e választásra jogosul-tak nagy számához képest igen kevés. Az ered-mény csak későbbben lesz közölhető.

(*) *Endrődön* január 4-én kellett volna meg-történni a közégi előjárók választásának, de a közbejött zavarok miatt a jövőre marad.

(*) *Kocsizky Mátys* előkelő csabai polgár, a mult héten meghalálozott.

(*) *A káikói gáttársulat* Szarvason január 12-én d. e. 10 órakor fogja tartani rendkívüli közgyűlését.

Vegyes hírek a hazából és a nagyvilágból.

— *Királyi őfelsége* a budapesti szűkölködők részére 2000 forintot adott magánpénztárából.
 — *Garibaldi*, az ország pénzügyi bajai miatt nem fogadta el az olasz parlament által részére megszavazott nemzeti ajándékot.
 — *Spangol országban*, katonai forradalom következtében, Alfons herceg, Izabella exkirálynő fia, királynak kiáltott ki. Az új kormány eddig Belgium által ismertetett el — a király XII. Alfons név alatt fog uralkodni.
 — *Mór város* lelkes közönsége által a móri csata emléke mult év december 30-án a csata 26-ik évfordulati napján ünnepélyesen lelepleztetett.
 — *Ledru Rollin*, a demotia legstízetre legtöbb bajnokainak egyike, január 1-én Párisban meghalt.
 — *Ugyan csak* január 1-én halt meg Desseoir Lajos, németország egyik legkitünőbb jellemzése, Berlinben.
 — *A beregszászi* nőegylet tagjai elhatározták, hogy e hó 16-ki báljukban a legegyszerűbb öltözetben fognak megjelenni.
 — *A „Cospatrik”* nevű gőzös mely Angliából kivándorlókat szállított Australia felé, meggyuladt és a tengeren elégett; vele égett 400 kivándorlott és 41 matróz.

Irodalom és művészet.

Ezen cím alatt nyitunk lapunkban ezennel új rovatot, melyben a korunkint feltűnő irodalmi és művészeti nevezetességekre fordítandjuk sz. olvasóink becses figyelmét. Ugy hisszük, hogy emek fontosságát a művelt és folyton haladni akaró közönség előtt nem szükséges bővebben magyarázni.
 Reméljük, hogy a fővárosi könyvkiadó társulatok, valamint egyes könyvkiadó urak is, méltányolva törekvésünket, különösen

a polgári rendet illető népszerű kiadványaiak beküldésével nem fognak késni.

— *A m. nemzeti színház* száz darab aranyat tűz ki pályadíjúl eredeti népsziműre.
 — *Az academia* által kitűzött Teleky-pályadíjra 12 szindarab érkezett be.
 — *A Gyulai Pál* által gondosan szerkesztett „Budapesti szemle” ez évi első kötetében Pulszky Ferenczről: Életem és korom, Margótyi: Agassiz Lajos, Arany Lászlótlól: Törökföldi vázlatok, Pulszky Ágostól: Az angol jogbölelet történetéhez, Marczali Henrikől: Borgia Lucretia, Szász Károlytól: Erdélyi ut (költemény) Békessytől: magyar történetirodalmi szemle, és végül Asbóth János ismeretes könyvének éles bírálatát foglaltatik.
 — *Szana Tamás* „Figyelőjének 5-ik évfolyama egy „Regélő” című szépirodalmi melléklettel bővítve indult meg. Tartalmát képezik általában: irodalmi, szépművészeti, művelődéstörténeti értékek, és társadalmi irányzások, amennyiben azok közművelődésünket közelebbről érdeklik; — továbbá irodalmi és művészettörténeti rajzok, arcképek és vázlatok, magyar és külföldi művek ismertetése, bírálat, lap-zene és színházi szemle — Az idei első szám maga ajánlja magát eléggé.
 — *Szegeden* új évtől fogva „Abólii iparlay” indult meg Gelléri Mór és Kulinyi Zsigmond szerkesztése mellett. Ára: egész évre 2 frt, oly csekély hogy a legszegényebb iparos is megszerezheti.
 — *A „Magyarország és a Nagyvilág”* legújabb számának tartalma: *Képek*: Steinaecker Gusztáv. — Beszterce vidéki oláhok. — Észak és dél. — Komédiások télen. — Az emberi vér javítása állat-vér által. *Szóveg*: Steinaecker Gusztáv. — Ajánlás. (Költ. Szász Károly). — Egy félben maradt kép története. (Toldy István). — Beszterce vidéki oláhok. — Észak és dél. — Komédiások télen. — Az emberi vér javítása állat-vér által. — Szólólugas közt. (Költ. Sipos Soma). — A fővárosból. (Porzó). — A szegény muzsik (Grillparzer

beszélye. Márkus Miklós). — Különlék. — Sakkfeladvány. — Betűtalány. — Szerkesztői üzenetek. *Előfizetési díj*. Negyedévre 2 frt. 50 kr. Évenként 1 díszes jutalomkép.

Gazdászati ipar és kereskedelem.

— *Felhívás*. Mindazok, kik a f. év tavaszán a békésm. gazd. egyet. után a m. kormánytól kísérleti termelés végett skótregent burgonyát kaptak, névszerint: Vidovszky K., Bartóky L., Sztraka Gy., Reök L., Kristóffy K., Bartóky L., Szucsu B., Hüeke I., Vilim J., Kilian Gy., Rimpler P., Fábry J., Urszinyi A., Thaisz Gy., Dobay J., Símay Lukács és Lajos, Omaszta Sz., Kalmár M., és Kis D. Károly urak felkéretnek, hogy a termelés eredményéről, terület és vékában kifejezve, alórlírat — a m. kormányhoz betérjesszandó jelentés szerkesztése végett legkésőbb 1875. január 15-ig értesíteni sziveskedjenek s hozzá lehetőleg annak kimutatását is csatolják mit adott hasonkörülmények közt a honi közönséges burgonya.

Gerendás, u. p. Apáczá decz. 23.

Mokry Sámuel,
g. e. titkár.

— *Gazdánk egy újabb ellenségéről*, a „Colorado” nevű burgonya-féregéről, írja a „Földművelési Érdekeink”: Külföldi lapokban gyakrabban találjuk említve a Colorado bogarat, mely Észak-Amerikában a burgonyát borzasztóan pusztítja és ott a távol nyugatról az utolsó évek folytán ijesztő mérvben terjedt egész az atlanti tengerig, New York és Boston városok vidékéig. Félni kell, hogy ezen veszedelmes ellensége a burgonyának Európába is behurcoltatik, miután divatba jött Amerikából mindenféle új és állítólag roppant kitűnő fajta burgonyákat, melyek ott hűveléssel hirdtetnek, hozatni, mi által könnyen megtörténhetik, hogy a rovar ezekkel együtt eljön és a tengeren innen is meghonosodik. Anglia és Németország

nagykereskedősei és egyes gazdái is ilyenemű összekötötésben vannak Észak-Amerikával, és föltette kívánatos volna, ha ezen körülményre figyelemmel lennének és egy időre legalább óvakodnának Amrikából burgonyákat hozatni. Hazai termesztőinknek pedig nem eléggé ajánlatjuk, hogy mag-szükségletüket inkább az országban, hazai termesztőknél, vagy oly üzletekből, melyek itten termelt biztos fajokat árulnak, földözzék, nehogy szegény hazánk még ezen Coloradó bogárral isboldogítottassék. A Coloradótól való félelem ma már annyiban „hivatalos” szint öltött, amennyiben az osztrák földművelési miniszterium eljárásához mérten a mi földművelési miniszteriumunk is a gazdaközönséget figyelmeztetni fogja, hogy az amerikai burgonyák behozatalától tartózkodjék.

Hetivásári tudósítás.

Hetivásár Csabán tökéletesen hasonló volt a mult hetihez. A vételkdv csekély. Leginkább árpa kerestetett a szeszgyárak részére, de aránylag az is kevés kelt el

Gyula január 8. Gyér forgalom mellett mai hetivásáraink árai következően állottak: buza 90 fontos 4. 60, 86 fontos 4. 20, kétszeres 3. 50, árpa 2—2. 20, zab 1. 80—2, tengeri 2. 80 pozsonyi mérőnként.

Szerkesztői üzenetek.

T. munkatársainkat kérjük hogy közlésre szánt dolgozataikat egy, legfeljebb két számba valóán hozsabbrá ne nyujtsák; mert heti közlőnyél a közönség könnyen elveszti a gondolatmenet fonálát.
Szarvas K. P. mérnök urnak. A „válasz” nézetünk szerint nagyon elkésett, ha azonban mégis kíván nyilatkozni szivesen adunk tért — csak röviden!
Szarvas B. D. urnak. Az előfizetési feltételek olvashatók lapunk homlokán Különbén a lap meggy kívánósága szerint.
Azon t. előfizetőinket, kik az első számot netalán későn vagy éppen nem kaptak meg, egy kis elnézésre kérjük, még a kezdet nehézségein átesünk. Külömben minden ily tárgy reclamatió Dobay János urhoz Gyulára intézendő.

Kiadó: Dobay János.

HIRDETÉSEK.

Lyukas fogak kitöltésére
 hatásosabb és jobb szer nincs, mint dr. Popp J. G. cs. kir. udv. fogorvos foglombéja Bács, Stadt, Bognergasse Nr. 2, melyet mindenki maga egész könyvnyen és fájdalom nélkül a lyukas fogja illeszthet, mely után szilárdul a fogmáróval és teghassal összeforrva, a fog tovább romlását megakadályozza s a fájdalom megszűnteti. (2) 1—20

Anatherin-szájvíz
 Dr. Popp J. G. cs. kir. udv. fogorvosól. Bácsben, Stadt Bognergasse Nr. 2.
 Üvegekben 1 frt 40 kr. a legkitünőbb szer eszós foglombéjében, gyuladosoknál, a foghús dagasztatás sebzésénél, feloldoztatja a létező fogkóvet és megakadályozza annak új kepződését; az inogó fogakat a foghús erősítése által szilárdítja; s midőn a fogakat a foghús minden artalmas anyagától megtisztítja a szájnak kellemes frissességet kölcsönöz és már rövid használat után eltávolítja a kellemetlen szagot.

Anatherin-fogpasta
 Dr. Popp J. G. cs. kir. udv. fogorvos Bácsben.
 Ezen készítmény a lehető frissességet és tisztaságot fenntartja, azonkívül a fogaknak hő fehérséget kölcsönöz, azok romlását megakadályozza és a foghúst erősíti.

Dr. Popp J. G. növény-fogpora.
 A fogakat oly szépen tisztítja, hogy annak napenkénti használata által nemcsak a közönséges fogkó eltávolítatik, hanem a fogkó zomlalt és fennomaga is mindinkább tökéletessé válik.

RAKTÁRAK: Gyulán: Orley István és Winkler Ferencz gyógyszerésznél, Bácsben: Benedikty József gyógyszerésznél, Csabán: Varságh Béla Simándon: Csiky M. Sarkadon: Trajanovics Ágoston gyógyszerésznél, Orosháza: Medveczky K. gyógyszerésznél, Pankotán: Taudi C. Mező-Bereglyén: Nareisz János gyógyszerésznél.
 Gyulán: Szmétán Fülöp fűszerkereskedésben.

Anatherin szájvíz
 dr. POPP J. G. cs. kir. udv. fogorvosól Bácsben, Stadt, Bognergasse 2 sz. 1 forint 40 krajczáros palackokban, legjelesebb szer eszós foglombéja, a foghús gyűladosa, dagasztata és kiselzése ellen; feloldja a meglévő fogkóvet s gátolja annak újraalakulását, megerősíti a mozgó fogakat a foghús megszilárdítása által; s midőn a fogakat a foghús minden artalmas anyagától megtisztítja, a szájnak kellemes frissességet kölcsönöz, eltávolítja a száj rossz buzet csak rövid ideit használat után is.

Anatherin fogpép
 dr. POPP J. G. cs. kir. udv. fogorvosól Bácsben.
 E készítmény megerősíti a lehető frissességet és tisztaságot, azon kívül arra is szolgál, hogy a fogaknak vakító fehérséget kölcsönöz, azok romlását gátolja s a foghúst megerősíti.

Dr. POPP J. G. Növény-fogpora.
 Anyyra tisztítja a fogakat, hogy napenkénti használata által nemcsak a közönséges kellemetlen borkó távolítatik el, hanem a fogak glazurja is fehérségre is mindinkább gyarapodik. — Egy doboz ára 63 kr. o. é.

Raktárak:
 Gyulán: Orley István és Winkler Ferencz gyógyszerésznél, Bácsben: Benedikty József gyógyszerésznél, Csabán: Varságh Béla Simándon: Csiky M. Sarkadon: Trajanovics Ágoston gyógyszerésznél, Orosháza: Medveczky K. gyógyszerésznél, Pankotán: Taudi C. Mező-Bereglyén: Nareisz János gyógyszerésznél.
 Gyulán: Szmétán Fülöp fűszerkereskedésben. (2) 26—26

Videki megrendelések kész pénzért vagy utánvetel mellett azonnal teljesítettnek.

Legjobb szer a bőrnek tartóssá és hajlékonyá tétele végett, minők a cizma, lószerszám, stb.

AZ OROSZ BŐROLAJ.

Ezen olaj mindenek előtt kitűnik illata által, annyira, hogy azon eszímakkal, melyek ez által elkészítve vannak, minden feltűnés keltése nélkül salóban jelenhetni meg. Ezen borolajjal való kezelés által a bőr véde lesz a levegő behatása, meleg és mindenféle nedvesség ellen; időrol időre ezzel beitatva, a bőr mindig barsonyemű puháságu marad, vízmentes lesz, és különösen ruganyosságot nyer. Az így kezelt bőrre a létező szag nem hat többé kártékonyan, s a bőr puhán és gyöngöden marad, mi által nagyobb tartósságot nyer. A bor-olajjal való bekentés után a bőr minden időben fényeműzzel vagy lakkal kenhető be, s ez által szép és tartós fényt nyer.

Üvege 1 és 2 frt o. é., valamint 5 és 10 fontos pléhszelenczékben is kapható.

Érmekkel kitüntetve.
NINCS TÖBBÉ FÉNYMÁZOS CSIZMA!
 Cs. kir. szabadalmazva Ausztria-Magyarországra!

Egyetemes salon-tükör zsirlak,
 uri és női topányokra és lószerszámra.

Alóhírtokké végre sikerült egy kitűnő eszima-lakkot stb. feltalálni, mi által a eszima fény-mázolása (Wachs) egészen fölöslegessé vált. Csak egy eszettel kell a eszimat stb. bekenni, és néhány perc alatt sötét fényt nyernék. Ez által a bőr épen semmit sem szenved, sőt általa ellenkezőleg puha, hajlékony és vízmentes lesz.

Üvegekben 1, 2 és 3 frtért küldi. Nagyban véve árelengedés

JOHANN GRONAR'S NACHFOLGER
 gyára és raktára (Bácsben) Wien, Kohlmarkt N. 5.
 (1) 2—12 vis-à-vis dem Café Daum im Hofe links.

Videki megrendelések kész pénzért vagy utánvetel mellett azonnal teljesítettnek.

Alapos oktatást a ZENÉBEN ad Jirza József zeneitanító és zongorahangoló.
 Lakása Gyulán, naputeza 1091. sz. a.
 Ugyanott egy jó karban levő zongora eladó.
 (3) 1—1

FA ELADÁS.
 A gyulai uradalomhoz tartozó posteleti erdőben ujevától kezdve a fa leszállított áron adatik:
 1 öl tölgyfa ára 8 frt.
Novák Ferencz,
 (4) 1—3 főerdész.

(5) 1—2

Árverési hirdetmény.
 A b-gyulai kir. törvényszék 9392.—1873. sz. végzésével elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával felperes és N.-Kőrösi lakos T. Kacsinyi Rudolf javára 762 frt tőke követelés, és járuléka végett, gyulai lakos és alperes Winkler Ferencztől bíróság lefoglalt 8 db. jármos ökrök, 3 db. tehén, 2 ló és kocsinak árverésen leendő eladattása, a b-gyulai kir. járásbíróság 6024.—1874. p. sz. végzésével elrendeltetvén, annak Gyulán a vásártéren leendő foganatosítására f. január hó 23-ik napjának délelőtti 9 órája kitűzetett
 Ennek következtében a polg. tk. rdt. 474. §-ához képest mindazok, kik tulajdoni, vagy elsőbségi jogot vélnék érvényesíthetni, ezennel felhívattak, hogy úgy a foglaltató, mint végrehajtást szenvedett fél ellen együttesen intézendő kereseteiket a hirdetéstől számított 15 napok alatt, elsőbségi bejelentéseiket pedig az árverés kezdetéig habár különli értesítést nem vettek is, alórlírt végrehajtónál a törvény rendes útján leendő elintézés végett, annál bizonyosabban be adják, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.
 Gyula, 1875. januárhó 6-án.
KISS ANTAL, kik. bír. végrehajtó.